

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-34-42, факс: 255-33-13, e-mail: comeuroint@v.rada.gov.ua

---

ВИСНОВОК

щодо проекту Закону про захист прав позичальників у межах договорів мікрокредитування та мікропозики

(реєстр. № 5184 від 02.03.2021, н.д. Тимошенко Ю.В., Цимбалюк М.М. та інші)

Комітет розглянув проект Закону на своєму засіданні 14 квітня 2021 року (протокол № 68) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

1. Загальна характеристика законопроекту

Згідно з пояснювальною запискою метою законопроекту є врегулювання правовідносин, що виникають стосовно договорів мікрокредитування, мікропозики, що надаються позичальникам фінансовими установами, які надають мікропозики та мікрокредити і підпадають під визначення небанківських фінансових організацій, виключним видом діяльності яких є надання фінансових послуг, та банками, і відносин, що виникають між позичальником і кредитодавцем (новим чи наступним кредитором).

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до сфери дії права Європейського Союзу

Проект Закону за предметом правового регулювання належить до сфери захисту прав споживачів, що відповідно до Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 року № 1629-IV належить до пріоритетних сфер, в яких здійснюється адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу та охоплюється зобов'язаннями України передбаченими у рамках Главі 20 «Захист прав споживачів» Розділу V «Економічне і галузеве співробітництво» Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

3. Відповідність законопроекту праву ЄС

За результатами правового аналізу проекту Закону щодо його відповідності *acquis* ЄС та Угоді про асоціацію слід зазначити таке.

Відповідно до положень *статті 415 Угоди про асоціацію*, Сторони співробітничать з метою забезпечення високого рівня захисту прав споживачів та досягнення сумісності між їхніми системами захисту прав споживачів.

Статтею 417 Угоди про асоціацію встановлено, що Україна поступово наближає своє законодавство до *acquis* ЄС відповідно до Додатка XXXIX до цієї Угоди, при цьому уникаючи створення бар'єрів у торгівлі.

Розділом «Споживче кредитування» Додатка XXXIX до Угоди про асоціацію визначено, що положення Директиви 2008/48/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23.04.2008 про кредитні угоди для споживачів, яка скасовує Директиву Ради 87/102/ЄЕС (ОJ L 133, 22.5.2008, р. 66–92) (далі – Директива 2008/48) мають бути впроваджені протягом 3 років з дати набрання чинності цією Угодою.

Згідно з *пунктом 8 преамбули Директиви 2008/48* для забезпечення довіри споживачів важливим є пропонування ринком достатнього ступеню захисту споживачів.

Положення частини четвертої статті 2 законопроекту про проведення кредитором обов'язкової оцінки кредитоспроможності позичальника відповідає положенням статті 8 Директиви 2008/48. Разом з тим, в положеннях законопроекту не враховані приписи *пункту 29 преамбули Директиви 2008/48*, в яких зазначено, що коли рішення про відхилення заявки на отримання кредиту ґрунтується на довідках бази даних, то кредитор повинен повідомити споживача про цей факт та про докладні відомості, що містяться в базі даних, довідку з якої було отримано. Водночас, кредитор не має бути зобов'язаним надавати таку інформацію, якщо це заборонено іншими актами законодавства Співтовариства, наприклад, актами законодавства про відмивання грошей або фінансування тероризму. Більше того, така інформація не повинна надаватись, якщо таке надання суперечитиме цілям державної політики або державної безпеки, таким, як попередження, розслідування, виявлення або провадження кримінальних злочинів.

Відповідно до *пункту 24 преамбули Директиви 2008/48* Споживачу повинна бути надана вся інформація до укладення ним кредитної угоди, безвідносно факту залучення кредитного посередника до просування кредиту.

Положення частини четвертої статті 3 законопроекту про надання кредитором позичальнику стандартної зрозумілої і точної інформації про умови мікрокредиту або мікропозики відповідають вимогам статті 5 Директиви 2008/48.

В положеннях абзацу 1 частини п'ятої статті 3 законопроекту щодо заборони зазначати у рекламі можливості надання мікрокредиту (мікропозики) без документального підтвердження кредитоспроможності позичальника, що мікрокредит (мікропозика) є безпроцентним чи видається під нульову процентну ставку, іншу аналогічну за змістом та сутністю інформацію враховані вимоги пункту 18 преамбули Директиви 2008/48, в якому встановлено, що держави-члени повинні залишатися вільними у регулюванні в своєму національному законодавстві вимог до інформації щодо реклами, яка не містить інформації про вартість кредиту.

Положення абзацу 3 частини п'ятої статті 3 законопроекту про здійснення Національним банком України державного контролю за виконанням вимог законодавства компаніями та організаціями, що надають мікрокредити (мікропозики) узгоджуються з положеннями статті 20 Директиви 2008/48, якою визначено, що Держави-члени забезпечують, що за кредиторами здійснюється нагляд або їх діяльність регулюється зі сторони державного органу або установи, незалежної від фінансових організацій.

В частині першій *статті 24 Директиви 2008/48* також зазначено, що держави-члени забезпечують існування достатніх та ефективних процедур позасудового врегулювання суперечок для вирішення суперечок споживачів щодо кредитних угод, використовуючи за доцільності існуючі установи. Ці положення не враховано в законопроекті.

Додатково необхідно зазначити, що текст законопроекту містить ряд правових норм, що згідно зі *статтею 282 Угоди про асоціацію*, не відповідають принципу правової визначеності, а саме:

- в частині першій статті 2 законопроекту зазначено, що договір мікрокредитування (мікропозики) може бути укладеним у вигляді електронного документа, за наявності у кредитора та позичальника дійсного електронного цифрового підпису (ЕЦП);

- у пункті 3 частини першої статті 6 законопроекту визначено, що у випадку, коли мікропозика або мікрокредит оформлюється у вигляді електронного документа, ідентифікація проводиться за наявності у кредитора та позичальника дійсного електронного цифрового підпису (ЕЦП).

Разом з тим, Законом України «Про електронні довірчі послуги» визнано Закон України «Про електронний цифровий підпис», в якому саме і містилось визначення поняття електронний цифровий підпис (ЕЦП), таким, що втратив чинність. Таким чином, з 7 листопада 2020 року поняття електронний цифровий підпис (ЕЦП) скасовано, що створюватиме ризики неоднозначного тлумачення та неналежного правозастосування норм законопроекту.

4. Висновок Комітету з питань інтеграції України до ЄС

Проект Закону про захист прав позичальників у межах договорів мікрокредитування та мікропозики (реєстр. № 5184 від 02.03.2021, н.д. Тимошенко Ю.В., Цимбалюк М.М. та інші) за своєю метою не суперечить Угоді про асоціацію, але потребує суттєвого доопрацювання з метою приведення у відповідність до зазначених норм Директиви 2008/48 та усунення правової невизначеності.

Голова Комітету

І.О. КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000EED52E007FC38E00
Дійсний до: 20.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-20/10-2021/130143 від 15.04.2021

475239